

KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM
MAGYARORSZÁG NAGYKÖVETSÉGE, LONDON

SCRIPTAMENT NYÍLT IRAT

Érkeztető/iktatószám: 2035/LON/2024

[REDACTED]

Ötszöri elhalasztását követően, 2024. január 31-től a brit hatóságok bevezették az új határ-és vámellenőrzési rendszer első szakaszát. A háromlépcsős rendszer következő, a tényleges, fizikai ellenőrzéseket előíró szakasza 2024. április 30-tól lép(ne) életbe. 2024. április vége egy újabb mérföldkő lesz az import ellenőrzések bevezetése során, ugyanis ettől a dátumtól kezdenék meg a fizikai ellenőrzéseket a határállomásokon (BCP – Border Control Posts), melyek dokumentumokra és kockázati besorolás alapján a közepes kockázatú állati eredetű termékek, növények és növényi eredetű termékek, valamint magas kockázatú besorolás alá eső élelmiszerek és nem állati eredetű takarmányok szállítmányaira terjednek ki.

Az új rendszer bevezetése körüli bizonytalanságok számos kritikát váltottak ki a brit importőrök és szállítmányozó cégek részéről; az állat-és növényegészségügyi ellenőrzések (SPS) költségei csakúgy, mint az ellenőrző állomások infrastruktúrája, készütségi szintje és engedélyeztetési eljárásai. Legutóbbi sajtóhírek szerint az infrastruktúra, személyi állomány és SPS ellenőrzések díjfizetési körüli bizonytalanságok miatt az ellenőrzéseket nem fogják tudni bevezetni. A szaktárca (DEFRA) a híreket – egyelőre – cáfolta.

[Sajtóhírek szerint](#) a szaktárca arról tájékoztatta a kikötők hatóságait, hogy – a „jelentős fennakadások” elkerülése érdekében - nem fogják életbe léptetni, pontosabban minden árucsoport esetében nullára csökkentik az EU-ból érkező szállítmányok esetében április 30-tól bevezetni tervezett állat-és növényegészségügyi ellenőrzéseket, mivel az állomáshelyeken még nem áll rendelkezésre a szükséges infrastruktúra és a személyi állomány sem. A DEFRA ezt múlt hét pénteki [közleményében](#) cáfolta, félrevezetőnek minősítve az információkat és megerősítve, hogy ésszerű és ellenőrzött módon, a legmagasabb kockázatot jelentő termékcsoportok fizikai ellenőrzésével kezdve, elindul az új rendszer. A közepes és alacsony kockázati besorolású termékek esetében egyelőre dokumentációs ellenőrzést terveznek, majd fokozatosan kívánják a teljeskörű ellenőrzési szintet elérni.

A londoni EU-s szakdiplomaták az EUDEL agrárszakdiplomatájával koordinálva közösen keresték meg a szaktárcát pontosítást kérve többek között arról, hogy a „legmagasabb kockázatot jelentő” termékcsoporthoz a közepes kockázati kategórián belüli termékeket vagy mást értenek.

A DEFRA képviselője válaszában megerősítette, hogy a „legmagasabb kockázat” nem a magas kockázati, hanem valóban a közepes kockázati kategóriába sorolt termékeket fogja érinti és a korábbi közleményüket módosítani fogják, hogy ezt a szándékot tükrözze. **„Az Egyesült Királyság biológiai biztonságát leginkább veszélyeztető termékek közé tartoznak a közepes kockázatú kategóriákba tartozó áruk. A kikötői egészségügyi hatóságoknak jogukban áll saját belátásuk szerint ellenőrizni azokat az árukat, amelyek megítélésük szerint kockázatot jelentenek a biológiai biztonságra nézve, ezért minden kockázati kategóriát ellenőrizhetnek, de április 30-tól ez a közepes kockázati kategóriába tartozó árukat érinti. A fizikai ellenőrzések első napjától kezdve a legnagyobb kockázatot jelentő árukat fogják kiemelten ellenőrizni, a kikötői egészségügyi hatóságok azonban minden kockázati szinthez tartozó szállítmányt dokumentációs ellenőrzésnek vetnek alá, és amennyiben aggályaik merülnek fel, felveszik a kapcsolatot a kereskedőkkel. Az ellenőrzéseket ésszerű és ellenőrzött módon a teljes ellenőrzési szintekig fokozzák majd. Ezeket az ellenőrzéseket a kereskedőkkel megbeszéltek szerint pragmatikus és arányos módon vezetjük be, az új határ-és vámellenőrzési rendszer működési modelljének (BTOM) végrehajtásához fokozatos megközelítést alkalmazunk.”**

Arra a kérdésre, hogy amennyiben az alacsony és közepes kockázati kategóriájú termékek esetében a fizikai ellenőrzések elmaradnak vagy nullára csökkennek, a díjak fizetési rendszerét alkalmazni fogják-e, későbbi időpontra ígérték választ. („We are currently working on line for this question”).

Az április végétől bevezetendő import ellenőrzések új szakaszához kapcsolódó díjtételek (CUC - Common User Charge) információit szintén frissítették, de a pontosítás csak az SPS ellenőrzések díjait fizető vállalkozásokra, az egyes szállítmányok díjainak kalkulációjára, illetve a számlázás folyamatára terjed ki, ugyanakkor még mindig nem ismert, hogy a díjfizetés milyen rendszerben fog történni és annak összekapcsolása a szaktárca és a hatóságok informatikai rendszerével miként fog megtörténni. A díjak kalkulációjára közzétett minták újabb felháborodási hullámot indítottak el az importőröket képviselő szakmai szervezetek részéről, hiszen pl. ha a Közös (Állat-egészségügyi) Belépési Okmányon (CEHD) négy alacsony (10 GBP) és egy közepes kockázati kategóriába sorolt (29 GBP) termék tartozik, akkor a rendszer valamennyi tétel esetében a magasabb árat fogja kalkulálni, így ez esetben pl. az importőrnek 69 GBP helyett 145 GBP-t kell fizetnie.

A Financial Times ma reggeli, témában megjelentetett legfrissebb [cikkében](#) - a brit importőröket sújtó terheket elemezve - az új díjakat a kis-és közepes vállalkozásokat megbénító költségként jellemzi. A Brit Kereskedelmi Kamara (BCC), a Hűtőlánc Szövetség és a Kertészeti Kereskedelmi Szövetség arra szólította fel a kormányt, hogy halasszák el a díjak április 30-i bevezetését, vagy tegyenek többet annak a kisvállalkozásokra gyakorolt hatása csökkentése érdekében. A BCC kereskedelempolitikai vezetője arra figyelmeztetett, hogy a helyi kisboltok és kávézók tulajdonosai "robbanásszerű költségnövekedéssel" szembesülnek majd, és **egy-egy vállalkozás havonta "több tízezer font" többletköltséget fognak az ellenőrzési díjak miatt fizetni.**

Ezt a becslést a cikkben szereplő HunPro, magyar termékeket importáló cég vezetője, Illés Fülöp is megerősíti. Ők azzal számolnak, hogy csökkenteni fogják a szállítmányok gyakoriságát (a mostani heti szállításról áttérnek kétheti gyakoriságra), a termékválasztékot racionalizálják – kb. 30%-kal csökkentik, csak a nagyobb keresletet mutató termékeket hozzák majd be és azokból egyszerre nagyobb tételt, de még így is kb. **havonta 8 800 GBP-vel (mintegy 4 millió HUF-val) fognak növekedni a költségeik az új díjfizetési rendszer következményeként, mely 15%-os áremelkedést fog eredményezni.**

A romlandó vagy minőségüket rövid ideig megőrző termékekkel kereskedő vállalkozásokat képviselő Hűtőlánc Szövetség becslése szerint az új határ-és vámellenőrzési rendszer évente 1 milliárd GBP többletköltséget fog jelenteni az élelmiszer- és növényellátási lánc számára, ha a vámokat és egyéb kapcsolódó díjakat is figyelembe vesszük. A Szövetség szerint az élelmiszerár-infláció elkerülhetetlen következmény és már most megkérdőjelezi a kormány becslését, amely mindössze 0,2 százalékos inflációt valószínűsít.

Az Egyesült Királyság kormánya szerint az új határ létfontosságú a biológiai biztonság védelme és a brit vállalkozások egyenlő versenyfeltételeinek megteremtése érdekében, mivel azoknak az EU-ba irányuló export során hasonló ellenőrzésekkel és díjakkal kell szembenéznük. Az ágazat azonban élesen bírálta a kormány hozzáállását a folyamathoz, különösen az állat-és növényegészségügyi ellenőrzésekhez bejelentett CUC díjak rendszerét, melyet széleskörű konzultáció nélkül, három héttel a bevezetés előtt ismertettek úgy, hogy annak pontos részleteit még sem a kikötők, sem a vállalkozások nem ismerik.

„Napról napra közelebb kerülünk az új díjak bevezetéséhez, és egyre világosabbá válik, hogy az igazságtalan hatással lesz a kis- és középvállalkozásokra. Ennek vesztese a brit fogyasztók lesznek, akiknek magasabb árakat kell fizetniük a mindennapi élelmiszerekért és kevesebb választékkal kell szembenézniük” – mondta William Bain, a BCC kereskedelempolitikáért felelős vezetője.

Az EU-s szakdiplomáták a DEFRA-tól mihamarabbi tájékoztatást kértek a még nyitott kérdések tisztázása érdekében. Aggasztó, hogy az uniós vállalkozások egy héttel egy új rendszer bevezetését megelőzően még nem rendelkeznek pontos információval arról, hogy a doveri kikötőn vagy a Eurotunnelen keresztül érkező szállítmányok fogadására/ellenőrzésére kijelölt Sevington állomás milyen árucsoportok ellenőrzésére kap engedélyt, valójában várható-e, hogy kijelölnek szállítmányokat ellenőrzésre, amennyiben igen, úgy annak mi lesz a folyamata és ha nem történnek meg az ellenőrzések, akkor fizetniük kell-e az importőröknek a szállítmányok beléptetéséhez.

A fejleményeket figyeljük, azokról soron kívül jelentünk.

Kumin Ferenc
nagykövet